

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО І ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Освітня програма: Дошкільна освіта

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №   1   від “ 29 ” __серпня__ 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія дітей раннього і дошкільного віку
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Кирста Наталія Романівна
Контактний телефон викладача	+380-50-612-39-95
E-mail викладача	nataliia.kyrsta@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua /index.php
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до курсу

«Психологія дітей раннього і дошкільного віку» - складова блоку дисциплін професійної, нормативної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Дисципліна вивчається здобувачами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на 2-3 курсах в 3-5 семестрах і спрямована на ознайомлення студентів із закономірностями психічного та особистісного розвитку дітей раннього та дошкільного віку, формування цілісного уявлення про основні фактори, рушійні сили, механізми і закономірності психологічного розвитку дитини, поведінкові симптомокомплекси та методи дослідження особливостей протікання психічних процесів та формування особистості і дитячого колективу; розширення теоретичного тезаурусу майбутнього вихователя дітей раннього і дошкільного віку, ознайомлення з сучасними досягненнями передової психологічної думки, теоретичними, експериментально-діагностичними і прикладними дослідженнями в галузі.

3. Мета та цілі курсу

Систематичний виклад курсу з урахуванням сучасних наукових концепцій, здобутків психолого-педагогічної науки минулого, традицій народної педагогіки і дитинознавства. Засвоєння закономірностей розвитку і формування психічної сфери дитини в різні вікові періоди. Оволодіння методами діагностики і психологічної корекції індивідуально-типологічних особливостей дітей.

4. Компетентності

- КЗ-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
- КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати

її в роботі з дітьми, батьками.

5. Результати навчання

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР- 17. Здійснювати суб'єкт -суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно - і соціально зорієнтоване спілкування з батьками. ПРН -18 Володіти технологіями органі

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 270 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	44 / 14
практичні заняття	56 / 20
самостійна робота	170 / 236

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
Третій, четвертий, п'ятий	012 Дошкільна освіта	Другий, третій	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дитячої психології Тема 1. Предмет, завдання і методи дитячої психології як науки.	Лекція практичне заняття	1, 3, 5, 12, 13, 16, 17	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття.	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

Тема 2. Історія становлення і розвитку дитячої психології.	Практичне заняття	3, 5, 6, 12, 13, 17	Опрацювати відповідні розділи підручника та підготувався до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 3. Фактори і закономірності психічного розвитку дітей дошкільного віку.	Лекція практичне заняття	3,5,6,12,13,17	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема4. Періодизація вікового розвитку	Лекція практичне заняття	1,5,6,12,13,17	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 5. Пренатальний розвиток як початок людського життя.	Практичне заняття	2,12,13,17	Опрацювати відповідні розділи підручника та підготувався до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

Тема 6. Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості	Лекція практичне заняття	1, 2, 4, 6, 7, 13	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 7. Психологія немовляти.	Лекція, практичне заняття	4,5,6,7,13,14	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 8. Психологія періоду раннього дитинства.	Лекція, практичне заняття	1, 5, 6, 7, 8, 13	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Змістовий модуль 2. Психологія пізнавальних процесів дошкільника Тема 9. Психологічна характеристика діяльності дитини дошк. віку	Лекція, практичне заняття	1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 13,	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 10. Спілкування дитини з дорослими і однолітками.	Лекція, практичне заняття	1, 4, 5, 6, 10, 11, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

			заняття		
Тема 11. Сенсорний розвиток дошкільника.	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 12 . Розвиток мислення дітей дошкільного віку	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 13. Розвиток пам'яті дітей дошкільного віку.	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 14 . Розвиток уяви дітей дошкільного віку.	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 15. Розвиток уваги дітей дошкільного віку.	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

Тема 16 . Розвиток мовлення в дошкільному віці.	Лекція практичне заняття	1, 5, 8, 13, 15	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Змістовий модуль 3. Психологія особистості дошкільника Тема 17.Умови розвитку особистості дитини дошкільного віку.	Лекція практичне заняття	2, 3, 5, 8, 9, 13, 14, 16, 18	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема18. Становлення самосвідомості дошкільника.	Практичне заняття	1, 4, 5, 6, 13, 15, 18	Опрацювати відповідні розділи підручника та підготувався до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 19. Розвиток мотиваційної сфери дітей дошкільного віку.	Практичне заняття	3, 4, 6, 13, 18	Опрацювати відповідні розділи підручника та підготувався до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 20 . Розвиток моральної сфери в дошкільному віці.	Лекція практичне заняття	4, 5, 6, 8, 13, 16, 18	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2.Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 21. Емоційно-вольова сфера дитини	Лекція практичне заняття	1, 3, 4, 5, 6, 13, 18	1.Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

дошкільного віку.			підручника 2. Підготуватися до практичного заняття		
Тема 22 . Темперамент і характер дитини дошкільного віку.	Практичне заняття	1, 4, 5, 6, 13, 18	Опрацювати відповідні розділи підручника та підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 23. Розвиток здібностей у дошкільному віці	Лекція практичне заняття	4, 5, 6, 8, 9, 13, 15	1. Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2. Підготуватися до практичного заняття	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом
Тема 24 . Психологічна готовність дитини до школи.	Лекція практичне заняття	1, 4, 5, 6, 9, 13	1. Опрацювати лекційний матеріал та відповідний розділ підручника 2. Підготуватися до практичного заняття лекційного матеріалу та відповідного розділу підручника	Максимальна оцінка – 5 балів	За розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. За роботу на практичних заняттях - 45 балів, 5 балів – самостійна робота. Максимальна – 50 балів, іспит - 50 балів. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).
Вимоги до письмової роботи	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань, пройдені тестування.

8. Політика курсу

Не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань. Лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов'язковим.

Пропущенні практичні заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується:

- усне опитування;
- перевірка письмових завдань;
- заслуховування і перегляд відео презентацій;
- перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу самостійної роботи.

Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної дисципліни.

Допуском до іспиту є відвідування більше 50% занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи.

Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем, на політиці академічної доброчесності.

9. Рекомендована література

1. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей: навч. посібник. Ів.-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 652 с.
2. Дем'яненко, А. Б. Роль батька в психічному розвитку дитини. Практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 112 с.
3. Дитина у сучасному соціопросторі: навч. посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 272 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. К.: ЦУЛ, 2016. 304 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 424 с.
6. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: Практикум. Київ: КНТ. 2019. 204 с.
7. Заброцький М. М. Основи вікової психології. Тернопіль: Богдан, 2014. 112 с.
8. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посібник. К.: Каравела, 2015. 248 с.
9. Лучинкіна А. І. Психологічні особливості соціалізації обдарованих дітей у віртуальному просторі. К.: Ін-т обдарованої дитини, 2014. 252 с.
10. Максименко Д. С. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку: практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 192 с.
11. Максименко Д. С. Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я: практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 120 с.
12. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник Київ: Кондор, 2011. 469 с.
13. Павелків, Р. В. Цигипало О. П. Дитяча психологія: підручник. К.: Академвидав, 2015. 400 с.
14. Павелків Р. В. Дитяча психологія: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 376 с.
15. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 296 с.
16. Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика. К.: ЦУЛ, 2017. 320 с.
17. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2012. 376 с.
18. Тітов І. Г. Особистісне становлення дитини: суб'єктний вимір. К.: Академія, 2015. 152 с.

Викладач

Наталія КИРСТА